

ÖGLALAT: Magyarország és Erdély-országgyűlés, a' nemz. akad. nyilv. ülése határnapja; jutalomkérdési versenymunkák; budapesti napló: a' fordíthatási jogról hazánkban, játékszini ujdonságok, a' műkedvelő társaság olasz daljátékai, játékszini krónika, 's a' t.; Borsodmegye: a' honoratiorok általános szavazásjogot nyertek, a' miskolci casinók állapotja, gazdasági hírek, 's a' t.; a' tiszamelléki ágost. evang. kerületi gyűlése Rozsnyón: a' két vallás egyesítésének ügye, magyarodási határozat, vallásos sérelmek, 's a' t.; unio és magyarosítás Trencsénymegyében; jász-kún dolgok; a' lólopás gátlására; magyarodás a' pozsonyi lyceumban; losonci lyceum, 's a' t.) Spanyolország (Narvaez ügye a' tanácsban; elegy; 's a' t.) Anglia (uj peerek; Amerikába hajóhadat szándék küldeni; gabonatorvény ügye; inség a' dolgozók közt; O'Connell munkássága; elegy; 's a' t.) Franciaország (a' toulousei nemzetiség egy része fegyvereit kiadta; elegy; 's a' t.) Külföldi elegyhir.

Magyarország és Erdély.

Bécsi levelek szerint ő fels. a' Kolosváron tartandó erdélyi országgyűlés határnapját nov. 14-re tűzte, és kir. biztosnak egy erdélyi zászlóst nevezett ki.

A' magyar tudós társaság, tek. Pest vmegye nagyobb teremén, f. évi sept. 5kén délelőtti 10 órakor tartja Xd. közlését, mellyen minden rendbelit hazafüi tisztelettel és indulattal lát. Magyar köntösben megjelenőknek a' terem áll nyitva, másoknak a' karzat, hol aszszonyások' számára ülön hely leszen. Pest, aug. 27. 1841. Dr. Schedel Ferencz titoknok.

Főm. Batthyány Fülöp hg a' gyermekkórház tőkéji gyarapítására 100 p. forintot küldeni kegyeskedett, miért is legszivesebb hálát nyilatkozat az Intézet. Frankenburg Adolf.

A' mult országgyűlés folytában kiadott országgyűlési tagok arczképei árabol emaradt pénzről ugy rendelkezvén a' vállalkozó országgyűlési ifjuság, hogy abból lemi ismérteket magokban foglaló 's minél ocsóbb oktatási kézikönyvek pályázás útján hozassanak létre; 's e' cél eszközlésére 's egyszerűs mind a' pályázó művek megírására, választmányt bízván meg, e' választmány első izben ezen tárgyat látta önök pályázásra kitűzni: „*készítessék köznevelők számára, egy könnyen érthető 's megfolyóbb 10. tíz nyomtatott ivnyi természetani kézikönyv, különös tekintettel a' földművelésre 's a' nép közt uralkodó babonás balládák kártására.*” — E' feladat. f. e. aug. 20kaig, mint beküldésre rendelt határnapig, köv. jeliratokkal ellátott, egy pályamunka érkezett alulírtnak kezéhez: 1.) *A' tanmodtol sok, ha ugy akarod, minden függ. Sz. B. — 2.) A' Természet Istennék roppant temploma. — 3.) J' en-ends, que l'evolier invente. Rousseau. 4.) Casca. Egy közrab. Feltartva halját, tlyanlanguul égett Mint hisz szövetség, és mégis keze Tüzet nem érzi, sértetlen maradt. Cicero: — dolgot ember külszínből itel meg Valodli ezeltal fel nem erheti. Shakspeare. Az erdvény kihirdetése 's díjkiadás nov. 2dik vasárnapján (14kén) fog történni, miről a' t. közönség annak idejében bővebben értesítettik. — Eladó arczképek Széchenyi István, Batthyány Lajos, Erdődy Sándor grófok, Deák Ferencz, Beze-edy István, Palóczy László, Pázmány Dénes, Somsich Miklós) folyvást találatnak egy pengő forintjával Heckenast könyváros 's Ehrenreich szepmüáros uraknál 's Tulirtnál (Trattner Károlyi ház 453.) Tóth Lőrincz, egyesületi pénztárnok. m. k.*

Hétfőn sept. 6kán *Fancsy Lajos* javára, bérszünettel először adatik: *KEGYENCZ* ered. szomorú játék 5 felvonásban írta: gróf *Teteki László*. Zenéjét készítette *Erkel Ferencz*, nemzeti színházi első karmester. Tán c z s csoportozatokat betanította *Ha enlut*, nemz. szinh. balétmester. Az új díszítvényeket festette *Eugert Jozsef*, nemz. szinh. díszítő. Aug. 26kán 1841. Asztalos Károly m. k. országos-igazgató-választmányi-titoknok.

Budapesti napló. A' „Világ“ legközelebb számában azt vitatja egy névtelen, hogy magyar munkákat a' szerző megegyezte nélkül is mindenki fordíthat németre, és bizonyító példaul a' külföldet idézi föl. Rövid válaszuk erre így hangzik: Amerikát magasztaljuk 's törvényeinek nagy részét sokan szeretnék hazánkban foganatosítani; de vajjon kinek kell az amerikai ocsmány Lynch-törvény? Az angol eskütszökeket szeretjük; de vajjon kell e' azért az angol gabonatorvény is? Franciaország is számos olly törvénnyel bir, mit utánaozni ohajtana sok magyar; de vajjon hány hazánkfa kívánja Franciaország szeptemberi törvényeit? És így tovább. Mivel a' külföld ezt vagy amasztjónak tartja, azért mi koránsem emelünk előtte mindjárt süveget; de a' külföldnek nincs is oka a' fordítási ügyben olly aggályosnak lenni, mint nekünk, mert ha Bulwer vagy Hugo munkáit Londonban és Parisban németre fordítják, vajjon hány angol és francia fogja olvasni azokat? Hány mü v e l t e b b angol és francia beszél németül? 'S ez itt a' dolog koncza, veleje, mert nálunk a' műveltebb rész majd egészen kivétel nélkül németül is beszél, sőt fájdalom! a' nagyobb vagy legalább tehetősb rész inkább és jobban beszél németül, mint magyarul és épen ezen osztály szokott leginkább könyvet vásárolni, 's bizonyosan inkább fogja megvenni a' német könyvet, mint a' magyart, melly utóbbi szótár segélye nélkül el sem bírja olvasni ugy, hogy tökéletesen megértse. Ha tehát a' könyváros, ki egyszersmind kiadó (Verleger) minden magyar munkát németre fordíthat nálunk, hol a' németül inkább olvasni szeretők száma a' magyarokét tagadhatlanul meghaladja, főleg ha az egész ausztriai birodalmat tekintetbe vesszük, 's a' külföldről sem feledkezünk meg, melly a' Magyarországban kijött német munkákat megveszi, de a' magyart bizonyára nem viteti ki, — akkor az íróra nézve illy kellemetlen arány fog mulatkozni: „Uram, így fog körül belül a' szerzőhöz szólni a' kiadó, én ön magyar munkáját csak 500 példányban nyomathatom, mert a' magyar olvasók száma igen csekély, 's azért csak száz for. tiszteletdíjt adhatok. A' szerző megegyezik, mert pénze ritkán van, hogy maga adhassa ki munkáját, 's a' kiadó a' jó magyar munkát lefordíttatja és e' z e r példányban nyomatja német nyelven. Ha tehát 500 példánynál száz forint tiszteletdíjt adhat, ugy ezernél kétszázat fizethet, 's így, ha a' német fordításra a' szerző megegyezése kívántatik, akkor a' szerző száz forint helyett 3 száz for. tiszteletdíjt kaphat, mi az irodalom ügyét nagy mértékben mozdítaná elő, és a' kiadót sem károsítaná, hanem legfőlebb azt eszközölné, hogy egy könyven, mellyből a' szerző csak 100 forintot kapott, nem nyerne 600, hanem csak 100 forintot. Magam is kiadó vagyok és 24 magán álló munkát adtam ki különböző szerzőktől, 's azért hihetőleg meg fogja ismételten ellenzöm engedni, hogy e' részben lehet már némi kis tapasztalásom. Ha én egy igen jó magyar dramát német nyelven is kiadhatok, akkor a' főnebbi

arány szerint 100 for. helyett mindenkor örömet fogok 300 for. fizetni, 's nyereségem mégis sokkal nagyobb leszen, mint ha a' dráma csupán magyar nyelven jelenik meg. És e' viszonyt a' külföld is érti, mert a' francia kamarülésekben tavaly szőnyegre jöven a' képek 's aczélmetszvények tulajdonjoga, határozottatott, hogy a' képirónak művét megegyezte nélkül aczélra metszeni nem szabad, 's az aczélmetszvény után ismét könyomatot nem szabad készíttetni a' képiró megegyezte nélkül. Vajjon némileg nem hasonlít e' ezen körülmény a' fordítás-tilalmazási joghoz? Mellyre egyébiránt, mint már említők, a' francziának 's angoloknak teljességgel nincs szükségök, mert nálok csak francia és illetőleg angol nyelv az egyedülüdvözítő, mig minálunk műveltnek sem igen tartatik az, ki németül nem tud, 's legalább közhelyeken e' nyelvet nem használja gondolatai kimondására, vagyis inkább elrejtésire, mikép Talleyrand mondani szokta. De lássunk egy pár elő példát is. Gutzkonnak „Savage Richard“ című dramájából egy magyar példányt küldénk Hamburgba, 's ő hozzánk intézett válaszában örömet jelenté ugyan, hogy színművei Magyarorszában is hatást eszközölnék; de egyszersmind megjegyzé, miszerint illő lett volna töle a' lefordításra megegyezését kikérni, mit magának egyuttal jövedőre nézve ki is kötött. De lássunk egy közelebb példát. Heckenast pesti könyvárosur a' „Budapesti szemlében“ Eötvös József bárótul értekezést közölt magyarul a' zsidók Epancipatiójáról. E' korszerű munkát Klein Hermán német nyelvre fordítá, és ezen fordíthatási jogért Heckenastnak 200 pő forintot fizetett. 4 ivnyi munkáért 200 for. ezüstben! 'S ez összeget Klein Hermán fizeté, ki Jósikánk munkáit fordítá Heckenast számára, 's kinek azért H. ur bizonyosan, legalább erkölcsileg, hálával tartozott, mert Klein jeles fordításának köszönhető, hogy Jósikát a' németek is megszerették, mit roszt fordítás által bizonyosan nem ért volna el. Egyébiránt e' tárgyat bővebben mai Társalkodónkban olvashatni. Ezekből ugy hiszszük világos, hogy nálunk mind az íróra, mind a' nemzeti irodalom virágzására nézve káros, ha a' könyváros kénye kedve szerint fordíthat mindent németre, 's abból meggazdagszik, mig a' magyar szerzőnek szemét néhány forinttal törli ki. Nálunk igen sok esetben szokás és gyakorlat használtatik törvény helyett, vajjon miért nem kívánhatná tehát minden szerző, hogy magyar munkája németre fordíthatásaért a' könyváros neki kárpótlást fizessen, miután maga a' könyváros is olly tetemes összeget fizettet magának az olly lefordítási jog átengedéseért, mennyit talán az eredetiért sem fizetett? Hígyen tehát a' „Világban“ felszólalt ur bármit, mi azzal nem gondolunk, mert más véleményét tisztelve tudjuk eltűnni, de a' magunké mellett ezentul is szilárdul megmaradunk. — Nemzeti színházunk ügye forduló ponton áll; adja isten, hogy annyi balfordulat után valahára jobbra forduljon! Rövid idő múlva ugyanis új igazgató fog választatni, miután t. Simoncsics ur, mint, halljuk, meggyőződék arról, hogy a' színház szövevényes ügyeit csupán teljes hatalmu független igazgató kormányozhatja szerencsés sikerrel, 's azért mostani függő és ideigl. igazgatóságáról le akar mondani. Ki a' tisztelt volt alispán ur hivatalos buzgalmát ismeri és méltánylani tudja, az bizonyosan örvendeni fog e' határozatnak, mert ki ne sajnálná azon buzgó fáradozást és elvesztett időt, mellyet más hazai ügynél üdvösb erdvénnyel használhatt volna! 's ki ne ohajtana, hogy e' terhes és olly igen hálátlan hivataltól valahára föl szabadulván erejét 's példás buzgalmát a' hon javára más helyen szerencsésb sikerrel gyakorolhassa! Szinte rebesgetik, hogy Asztalos Károly színházi titoknok ur is le fog azon alkalommal hivataláról mondani, mert eddigi tapasztalásiból tetteleg győződék meg arról, miszerint nem minden hivatalra születik az ember, 's épen a' színházi titoknoki hivatal egyike azoknak, mikre olly ismeretek kívántatnak, miket más életviszonyban nélkülözhetni ugyan; de mik nélkül egyszersmind egyáltalában nem tölthetni e' hivatalt be a' színház tetemes 's majd visszapótolhatlan kára nélkül. Mi szerencsét kívánunk a' tisztelt titoknok urnak e' szép határozatához, mert az erények legnemesbike az önmegtartózkodás 's nincs nagyobb győzelem annál, mint midőn minmagunkat győzzük meg, és önként lépünk azon helyről vissza, mellynek üdvös betöltése örömet és legjobb szándékunkat tulhaladja. Az igazgató-változás egyszersmind más célszerű változtatásokkal leendő kapcsolatban, mikből néhány érdekesbet ezennel röviden említünk. Szigligeti hitvese mint énekesnő próbát teend szinpadunkon és állandó tagjává is hajló lenni; a' zene kedvelője e' határozatnak előre is örvendhetnek, mert Szigligetiné magyarul beszél 's nem rongálja olly irgalmatlanul össze nyelvünk szép hangzását, mint némelly idegen énekesnők. Volt már alkalmunk Szigligetiné énekét hallhatni, 's tiszta csengésű hangjától sokat várhatni, valamint előadása és játéka kifejlésitől is, főleg, miután a' jeles Cornega assz. szorgalmas tanítványa, kitől Láng Paulina az első oktatást nyere, 's bár maradt volna meg mellette, mert a' hány szerepet még Erkel karmestertől tanult, az egy sem sikerült, mit nem is csodálhatni, mert a' hangokat tisztán énekelni még nem elég, hanem kifejezés és játék is szükséges, ezt pedig nem karmester, hanem csupán volt jeles énekesnő képes tanítványába önteni, ki maga is több évig szerencsés sikerrel élt a' sikamlós deszkavilágon. Szigligetinétől tehát, ép ítélő tehetségű férje és Cornega asszony vezérlete alatt, sok ót reménylhetünk, 's az új igazgatóság hihetőleg kötelességének tartandja a'

hazai talentum buzdítását. Még egy hazánkfíróról szólunk, Várayról, ki színpadunkon különösen „Gemma di Vergy“ és „Fidelio“ dalművekben olly nagy tetszést nyert, hogy színpadunkról igen kár volt őt eltávolítani, csupán azért mivel a hangja vesztett örökké rekedt Konti nem akará neki átengedni szerepeit. Váray a conservatorium növendéke 's igen szép mélyhangú fiatal ember, kit buzdítás és gyakorlat egyik diszvé névelhet nemzeti színpadunknak. Valóban kár lenne őt a német színpadra kényszeríteni, mert Konti hangja többé már nem javulhat, 's csupán kontár asztalos szokott csak akkor gondoskodni fáról, midőn már egy darabka sincs raktárában. Váray eddig már 17 daljátékban énekel részt magyarul, részint németül 's ezenkül még 11 szerepet tanult be, tehát 28 daljátékban léphet föl, újabb betanulás nélkül. E' hiteles adatok az orsz. választ. résziről is érdemlenek talán némi kis figyelmet, mert ha az annyira kedvelt 's divatszertü vaudevilleket akarjuk nemzeti színpadunkon meghonosítani, akkor mellőzhetlen szükségünk van olly énekesekre, kik egyszersmind magyarul tisztán beszélni tudjanak. Egy pár jól elénekelt dalooska az egyszerű vigjátéknak is nagy érdeket szerez a mostani zenekedvelő közönség előtt, 's az illy vaudevillek nemzeti nyelvünket is terjesztenék, azért tehát még egyszer ismételjük, hogy magyar énekesekre van szükségünk, Várayt ezen okból is meg kellene színházunk számára szereznünk. — A' német színpadon nagy sikerrel folytatja előadásait Frankenburg intézkedése alatt olasz nyelven a műkedvelő társaság, 's több jótékony célra tetemes összegeket gyűjt. Legközelebb az „Alvajáró“ kedvelt daljátékot adandják. — Nemzeti színpadunkon f. hó 24ikén először adták „Legjobb az egyenes út“ vigj. 1 felv., Kotzebue után ford. Fekete Soma a m. tud. társ. költségén, Egressy G. (Krumm) hogarthi kép volt; ezt megelőző „Zolky“ vigj. 2 felv., Lendvay a' czimszerepben mint vendég szokott jelességgel működött; 22ikén először „Nina“ bohózat 2 felv., Déryné jutalmára, ki a' czimszerepben mint vendég lepott föl; 23ikán bérszünettel Éder Luiza jutalmára „Beatrice die Tenda“ dalj. 2 felv., Urbány k. a. mint műkedvelő a' nehéz czimszerepnek sem játéka, sem éneke nézve nem felelhetett meg; 24ikén „Saint-Georges lovag“ vigj. 3 felv., Lendvay a' czimszerepben mint vendég; 25ikén először „Ké a' koncz?“ eredeti vigj. 4 felv., irta Henszlmán Imre; 26ikán bérszünettel „Portici néma“ dalj. 5 felv.: a' vásári közönség nagy számmal látogatta színházunkat. N. I. —

(Temesmegyei tisztikar.) Három óra-lefolyás alatt végre jutott megyei tisztválasztásunk sikere köv.: első alispán Várkonyi Ádám; 2ik Szabó Antal; főjegyző: Lukács Ignác; első al: Szánthó János; 2dik Dessewffy Béla; az eddigiekkel együtt tiszteletbeliek: Malenicza Péter és Kövér Vince a' főispán ur által nevezve; főügyész: Arízay Károly, al: Jeszenszky Ferencz választással; tiszteletbeliek az eddigiekkel együtt Varga Antal és Küttel Károly kinevezés mellett, főadószedő: Bogma István és Ormos András; számvevő: Fischer István; fiz. bírák: Vízkeleti Károly és Laczkovics István; főszbíró: temesi járásbeli Vukovics Szabász, marosmelléki: Cabdebo János; lippai: Schlachta Lajos; verseczi: Papházy Miklós, eszékovi: Gyika Tivadar; tiszteletbeli főbíró: Karácsonyi Guido kinevezés mellett, alsóbírák: Körtvélyessy János, Jablonczay Ádám, Kulterer Ignác, Ormos Zsig., Podhorányi Józ. Kumánovics Sánd., Osztóics György, Bogma Mih. és Hollósy Mih. tiszteletbelinek nevezetett: Malenicza János. Esküttek: Csiky Emmanuel, Bogma Gyula, Ráczy Béla, Hajósy Lajos, Szabó József, Csiky Lajos, Andreovics György, Milecz Kálmán, Ágotha Pál (szavazással) Horváth Sándor, Termasics Rudolf, Trsztyánszky András, Kardos Imre 's Gyika György, tiszteletbeli esküttekké nevezettek az eddigiekhez Jancsó Pál és Zsivkovics Szabász. Levéltárnok: Bereczik Pál, aladószedők: Papházy Gábor, Niamesnyi Gábor, Fekete Ferencz és Modos Pál; termékbiztosak: Rózer Jakab, Joannovics Mihos, Dholuczky István és Balya Imre; esendbiztosak: Korényi Zsigmond és Vízkeleti József; szekerezési: Károly Imre; selyemtenyészési: Koppauer Ignác; várnagy: Szilágyi Ignác; hadnagy: Zsivkovics Szabász, táblabíró koszorunkba fűzetett az országos tiszteletű Zay Károly gr. 'S így harsány torok vala inkább nálunk ez uttal tisztválasztás-intéző, nem pedig titkos szavazás a' jul. 19kei határozás ellenére.

Miskolcz, nyárutó 22kén. Legközelebbi, nyárutó 9kén kezdődött megyei évnegyedes közgyűlésünk legérdekeseb eredménye volt az: hogy megyénkben az ugy nevezett honoratiorok nemcsak tisztválasztási, hanem általános, és különben csupán nemeseket illető szavazásjogot nyertek, 's e' részben megyénk egyetlenegy honunkban még eddig. Ezen határozat Verböczy hóseinek 's némelly nemeseknek nem tetszik, kik minden haladási mozdulásban saltomortalekat látnak. — Városunkban 2 casinó létezik, összesen mintegy 350 tagot számlál 's e' kettőnek egyesüléséből bármint ohajtók is, még most nem volt eszközölhető, 's alig van egy nehezebb honunkban, mint a' szétdarabolt erők egyesítése. Fájdalom! a' legjobb szándék mellett is olly édesen szeretünk ragaszkodni balvéleményinkhez, hogy örökre elvagyunk szakasztva az egység boldogságától. Vajha e' részben a' jövő kor jobb keblű és jobb fejű lenne! Nemzeti casinóknak, noha tíz év óta léteznek, annyi ohajtás és tanakodás után sincs könyvtára, olvasó társaságot is szeretnénk, valamint műkedvelői egyesületet is, melylyekre elég érdemes egyedek találkoznának; de még eddig nem volt olly lelkes értelmű vezérnök, ki társaságba vonván az egyeseket, ez által mind mulatságtalan városunknak eleményt, mind a' jótékony intézetekre szükséges segédelmet megszerezte volna; pedig akár költséggel akár fáradsággal ott áldozik legszivesebben az emberi kebel, hol egyszerre elégíti ki műeleményi vágyát, és a' szenvedők könnyeit is letörlesztheti, 's örültem hogy e' tapasztaláshoz városunkban is többször volt szerencsém. — Színházunk egész nyáron zárva, ohajtanók, hogy a' megyei színházra ügyelő választmány több gondot fordítva színházunkra, 's lenne némi ügyeléssel a' színészekre, kik magokra hagyatva izetlen darabok 's elhanyagolt előadásokkal közönségünknek színészet-iránti kedvét nagyon megcsökentették, 's most van legnagyobb szükség arra, hogy a' választmány egy műértő igazgatót nevezzen ki 's általa az előadandó darabokra ügyeljen föl 's rendet tartson. Ha illy igazgató az idősek közül nem vállalkozik is, reményem lelkes fiatalink minden díj nélkül is elvállalják. — Idei bu-

zatermésünk igen szűk 's ennél fogva a' gabona ára naponként növekedik, mert a' szomszéd megyékben olly csekély volt az aratás, hogy elégségig való épen nem termett. Megyénk legközelebb egy választmányt nevezett ki, melly egy fiók gazdasági egyesület felállítására tervét dolgozná ki, melly munkálkodásnak legjobb sikert kívánunk. — Az aszszonyi egyesület is, noha kész tőkéje több mint öt ezer vft. 's lelkes hölgyek sem hiányzanak, — mindeddig nem állott fel, nem hiszszük, hogy szép nőink szívei a' szenvedő emberiségért áldozatra is készek ne volnának, 's régen fel vannak egyenkint a' megétől szólítva egyesülésre, mi tehát oka, hogy még sincs aszszonyi egyesületünk?? mert nincs közöttünk társas szellem, de annyival több az osztályos elszigeteltség, az ugy nevezett Castengeist, hej pedig ezen daemont száműznünk kellene!

Pozsony: Mivel a' kir. gymnasiumokba 's felsőbb tanítóintézetekbe, mint szinte a' prot. gymnasiumokba és az ág. hitűek lyceumaiba is be fog viténi a' magyar nyelven tanítás, érdekes a' közönséggel tudatni, mint áll most a' magyar nyelv a' pozsonyi ág. hitű lyceumban. A' magyar nyelv tanulását és terjedését a' felsőbb tudományokat tanuló diákok közt az által mozdították elő, hogy e' lyceum egy magyar nyelv 's irodalom-tanítót tart (most Német Sándor) hogy a' magyar nyelvtudományt mindenik osztályban tanítják, 's mindenik osztályban legalább egy tudományt tanítanak magyarul. A' bölcselet- és történelem-tanításban a' magyar történetet és statistikát már magyarul tanították. A' vallást, Boleman ur, a' hittudomány tanítója jövő iskolai esztendőben magyarul fogja tanítani a' szelídtudományok osztályában, de a' rendszeres hittudomány mint ez-előtt, ezután is csak latin nyelven tanítatik. A' mennyiség- és természettudomány tanítója, mint hogy azt 40 év óta latinul tanítja 's nem jó magyar, és mindkét tudomány előadása szabad, folyó nyelvet kíván, haláláig a' latin nyelven fogja tanítani. —

(Unió és magyarosítás Trecseny megyében.) A' trecsenyi agostai hitvall. evang. esperesség t. Sándor Tamás ur felügyelőjének elnöklése alatt f. hó 10kén tartotta Trecseny városában közgyűlését számos világi és egyházi jelenlétében. Unió és magyarosítás valának a' tanácskozások fő tárgyai, mellyeknek megpendítésénél nemcsak a' világi, de még a' tisztán szláv helységekben pástorkodó szláv egyházi rend is örömezzésekre fakadva, mélyen tisztelt főfelügyelő Zay Károly gr. ur iránt, a' két evang. felekezet egy-egy olvasztására 's a' magyarosítás terjesztésére irányzott dicső törekvésiért, egyhangulag hálás köszönetre buzdult, 's e'beli érzelmeinek nyilvánítását elhatározá. — Mi az Uniót illeti, végzessé lön, hogy a' jövő közgyűlésre küldendő követ jelentse ki: miszerint a' trecsenyi esperesség forrón ohajtja a' reform. atyafiakkal egyesülés mennélelőbbi eszközését. — A' magyarosításra nézve elhatározatott a' jegyzőkönyveknek magyar és diák nyelven leendő szerkesztése, 's ez utóbbin csak azért, mivel az egyháziak között többen találtanak, kiknek ifjuságuk éveiben a' magyar nyelv megtanulására alkalmok nem volt, most pedig öreg napjakra, bármiként ohajtanák is a' magyar nyelvet sajátjokká tenni, nem igen sokra mehetnek, mert — „multa senem circumveniunt incommoda“. — Addig is, míg az ujiskolai rendszer behozatnék, minden iskolai tanítónak szívére köttetett a' magyar nyelv tanítása, 's ez alkalommal t. Szvaty Mátyás, zay-ugróci lelképásztor jelentést tön, miszerint Zay-Ugróczon a' m. Zay Károly gr. ur által saját költségén alapított 's fentartandó magyar intézetben f. é. tavaszhoz óta tiszt. Balogh Lajos ur, zay-ugróci magyar várkaplán sikerteljesen működik, fő kötelessége levén a' helybeli 's környéki szláv ifjakat magyar nyelvre tanítani. — Kötelességemnek tartom itt egyszersmind említeni, hogy t. Sándor Tamás felügyelő, nemkülönben n. t. Teschedik Pál esperes urak sok felügyelő 's esperesnek példakul szolgálhatnak, miként kelljen esperességeikben a' hon és protestantismus közérdekeit előmozdítani. — Ezeket leginkább azért tartám közlésre méltóknak, mert örül a' haza, valahányszor itt vagy amott hajnalhasadási sugárok derengnek, mellyek hogy déli nap sugárává tisztuljanak, akarjuk, és ha van miből — és kinek nem volna? — áldozzunk, de az áldozat tisztán lángoljon, mert tiszta fényt csak tiszta lángok adnak! — T. —

Miskolcz, nyárutó 22kén. Édes örömmel tett haladásunkon, értesitem önt a' tiszamelléki ágost. vall. s. k. evang. Rozsnyón folyó év és hó 17kén tartott kerületi gyűlésök érdekeseb határozatiról. 1) Egyházunk ügyében nagy buzgóságu 's a' kerületi jegyzői hivatal számos év során példás szorgalommal viselt, a' Jelenkor olvasó közönsége előtt tudományosságáru ismért, Fabriczy Sámuel szives és hosszas kérelmek ellenére is leköszönvén helyét eddigi másod jegyző Jankó Endre foglalá el; másodjegyzőnek főjegyzői czimmal Engel Sándor szepesmegyei főjegyző választott. 2) A' hegyaljai esperesség résziről indítványba hozott először a' főfelügyelő, később a' *superintendensi hivatal ideiglenisége*, az előbbi e' tárgyhoz illő komolysággal, az utóbbi mindenkihez, annál inkább az egyházi személyekhez illetlen szenvedélyes kifakadásokkal fogadtatott ugy annyira, hogy néhány hierarchicus nézetű lelkész, az utasítását felolvasó professor urat, még indítvány-tételtől is el akarák tiltani, végre az el nem fogult 's indulatoktól fel nem izgatott világiaknak sikerült a' szenvedélyeket lecsillapítani 's ez indítványt a' jövő kerületi gyűlésig elhalasztatni; mikorra az esperességeknek, kihallgatván a' hatóságukhoz tartozó egyes egyházakat, határozott utasítással kell köveiket ellátni. 3) Az egész hon által lelkesedéssel fogadott 's lehető legnagyobb figyelemmel kísért két protestans vallás egyesítése tüzetvén ki a' helyettesített elnök által tanácskozási tárgyal, ez nemcsak helyeseltetett, hanem általánosan, minden ellenzés nélkül pártoltatott, 's maga még a' superintendens Jozsef Pál is átkot mondott arra, ki e' szentügy létesítésében gátokat merészlenezni ellenzésével; ennek következtében határozatott: hogy a' general-conventre küldendő követek, kik közé sorozandó Pulszky Ferenczen, Szentiványi Károlyon 's más országos érdemű férfiakon kívül Kossuth Lajos is, ki születésénél fogva e' kerület tagja, az ugyanekkor összeüzlendő reformatusokkal egyetértőleg igyekezzenek kiküldetni egy vegyes biztosságot, ezen tárgyban a' legzélszerűbb 's legüdvösbb terv ki-

do lgozá
tal meg
a' conv
rozatok
dak köv
gyei lev
végzése
vel egy
eszközl
vetkezt
körlevel
latok e
gyar és
készül
tul nem
zatván
nyelvb
nítók se
szerkes
gúnyirat
megszür
lása vég
tett-föl.
demlő a
hány bö
ő méltó
a' jelen
ban az
len. —

(A)
kely tap
gyelmél
tos lólop
digi ma
nyomat
vagy gy
nem 's h
pedig a'
szik, kü
pecsété
vagy ha
ge vagy
's így a'
maradt
gyében
kinélele
megbizi
minden
kapjana
ket keze
gendő c
szerint
vagy p
tő biraj
véll le
gavise
levelét
ha egy
áruba
hogy it
tossági
kielég
kormán
giteni k
zönek
gabiró
jesztés
is a' n
gába v
is — m
zöit, ut
vélmint
a' járás
gében
kül, ho
merész
talad —
hiteles
senkin
ribíros
feneml
des tár
vonnit
talirata
ról elő,
képen a'
a' vevő
agy az
előtt a'
vagy a'
dának
lem a'

*) K
k
te
fe

do lgozására. Ezen terv közzététvén minden magyarországi egyházzal, ezek által meghányva, módosítva, 's megvizsgálva fog ismét el v. nemfogadás végett a' conventre vagy zsinatra visszakerülni. 4) A' magyarodás ügybeni határozatok öröme gerjesztők, habár nem kielégítőek is. A' Hlavacsek ellen tett vádak következtében a' superintendenciához érkezett országosan ismért gömörmegei levelek felolvasatván, ezekre az alább közlendő magyarodás - tárgyzavó végzéseket, Zay grófnak a' hirlapokban is közlött, 's löcseiekhez intézett levelével együtt, feleletképen megküldetni rendeltettek. A' magyarodásbani haladást eszközö végzéseket e' következők: a' superintendens hozzá intézett kérés következtében fel fogja szólítani a' kerület minden lelkészeit, okokkal támogatott körlevelében az annyira szükséges magyarodás terjesztésire; a' szlav tarsulatok eltöröltettek, 's helyökbe homiletikai leczkék lépnek, melyekben magyar és német nyelven kívül a' bibliai szláv nyelv is fog az egyházi hivatalokra készülőkötől — de nem a' panszlávoktól annyira kedvelt 's magyarországi tótoktól nem is értett esch nyelv — gyakoroltatni; a' törvény rendelete életbe hozatván meghagyatott: hogy senki papnak nem szenteltethetik-föl, ha magyar nyelvbeni jártasságát nem bizonyítja-be, a' magyarul nem tudók pedig falusi tanítók sem lehetnek, az egyházi mindenféle számadások egyedül magyarul szerkesztessenek, Zay grófnak köszönő-felirat, ezenkívül még az ellene irt gúnyirat jegyzőkönyvileg is roszaltatik. 5) A' dobsinai egyezés eltörlesztése 's megszüntetése pártolásra nem érdemesítettett. 6) A' vallásos sérelmek orvoslása végett országgyűlés-sürgető, mult évihez hason szellemű felírás küldett-föl. — 7) A' nyiregyházi népnevelőket képezendő intézetre dícséretet érdemlő ajánlatok tételtek. Az ezen gyűlés tiszteletére a' rozsnjai egyház néhány bőkezű tagjai által adott lakomán Zichy Domokos gróf 's megyés püspök ő méltósága is megjelent, ki is másnap e' szivességet viszonozta lakomájával, a' jelen voltak még inkább meggyőzvéen keresztényeni türelmességéről. Magában az ülésben is számos reformatus 's catholicus egyházi és világi volt jelen. — k — r.

(A' lólopás gátlására.) E. évi Jelenkor 57dik számában megígérém, hogy csekély tapasztalásimból merített némelly jegyzeteket bátor leszek a' t. cz. közönség figyelmébe ajánlani, melyeket hazánkban 's különösen az alföldön elterjedt kározos lólopás gátlásaul alkalmazhatónak véltem. — Egyszerű jegyzetim ezek: Az eddigi marhaslevelet, mely csekély változtatással országszerte divatoz, 's nemcsak nyomtató intézetben, hanem némelly más kereskedésben, sőt néha vásári ponyvavagy gyékénysátorban is eddig bárki szabadon vehetett, megsemmisítendőnek vélem 's helyette minden megye, vagy hatóság által, egy ujalaku marhaslevelet, még pedig a' megyékben minden járásra nézve színre nézve vörös, zöld, vagy a' minő tetszik, különbözőt ugyan, de mindenütt egy mintaut, 's a' megye vagy hatóság hiteles pecsétével megerősített szeretnék használtatni, azt is pedig csak úgy, ha a' megye vagy hatóság, évenként nem többet, mint a' mennyire terjedéséhez képest szükséges legyen és felhasználhat, nyomtatna az esztendőszám nyilvános kitétele mellett — 's így a' szint változtatva ha minden esztendőben újra nyomtatnék, az előbbi évből kimaradt marhaslevél, ereje esztendő elteltével sikeretlenné válnék. Errenézve a' megyében vagy hatóságban egy hiteles személyre bizatnék ezen marhaslevél kezelése; kinéllevele annyi példányt rendelhet meg a' j e g y z ő. vagy ki a' levelek kiadására megbízott, mennyire csak tudomása után egy évre szükséges leszen 's külön külön minden egyes hely számára kiadott illynemű példányok viszont más más jegyet kapjanak — mindenk felett pedig ezen hiteles személyeken kívül a' marhasleveleket kezelni, annyival inkább árulni egyenesen másnak ne lenne szabad. De nem elegendő csak a' marhaslevél bármily hiteles legyen az eladásra; hanem véleményem szerint minden egyes lakos, legyen az gazdag vagy szegény *) köznemes, polgár, vagy paraszt, a' megyékben járásabeli szolgabirájától, más hatóságban pedig illető biraja neve aláírása és szokott pecsétje alatt kelt személyes leírásu esztendő levéllel legyen ellátva, melybe kinekinek érdeme szerint lenne beiktatva, hogy magaviselete becsületes, gyanus, vagy rovott 's valahányszor eladott jószágául szóló levelét bemutatja a' vásári bíróság előtt, csak úgy tekintessék marhaslevele igaznak, ha egyszersmind saját személyét is hitelesíti, különben mint gyanusnak nemcsak áruba bocsátott józaga tartóztassék le, hanem mint rendbontó büntetessék is. Igaz hogy itt kettős az akadály, mert sem egy népes járás kormányzója, bokros foglaltassági között, nem nyerhet annyi időt, hogy az utilevél-sürgető közönséget nyomon kielégithesse; sem egyes lakosa a' meszsze kiterjedésű járásnak nem mehet bátran a' kormányzóhoz, bizonytalan lévén annak hon találása felől, utilevelért — itt hát segíteni kell az akadályon, segíteni pedig könnyű, csak akarni kell, mert ha a' népjegyzőnek korszakokként számnélkül beadott lélekisméretes jelentésin alapítja a' szolgabíró ur a' megyei gyűlésre nyújtandó tudósítását, ez pedig ebből a' maga előterjesztését, sok helyen pedig a' népi, igazabban a' lélek 's vagyon számu öszszeírás is a' népjegyző — ha mondom a' legnagyobb fontosságú 's a' belső igazgatás dolgába vág a' népjegyzők illyeten jelentése 's megbízott kötelességi eljárásuk hiteles — miért ne bízhatná meg az illető szolgabíró, ismervén a' járásabeli helyek jegyzőit, utilevelek kiadására is? 's miért ne merne neve 's pecsétjével megerősített utilevelmintákat tisztán azok kezibe adni? különben is a' szolgabíró urak nem ismérhetik a' járásokbeli egyes lakost úgy, mint a' helybeli jegyzőnek azokat ismerni kötelességében áll. Ugy de míg a' lóeladás, eddigi bevett szokás szerint vásárokon a' nélkül, hogy a' vásárbíróság előtt történnék, divatban van, sőt vásár nélkül szabadon merészel lovat venni a' pór nép, megelégedvén azon levéllel, melyet neki az eladó általad — nem sokat törődvén, csak bélyege egyezzek meg a' kialakított lovon levővel, hiteles é vagy sem? nehéz czélt érni. Errenézve alázatos véleményem oda járulna: — senkinek, kivált lovat, e' két eseten kívül venni ne lenne szabad, t. i. vagy a' vásárbíróság előtt, ki előtt minden bizonyonnyal az eladó nem merészel megjelenni, ha csak fenemlített mód szerint személyéről is hiteles levele nincs, 's teszem, ha valaha kérdés támadna az így eladott józagról — mi könnyű az eladót feltalálni 's kérdőre vonni! vagy pedig az eladó lakhelyén község pecsétje alatt szokott módon nevére általíratandó marhaslevél mellett, különben az, ki csak ollyas levelet mutatna józágáról elő, mely egy 3diknak, valamely vásárra eladási engedelmül szolgáló levélképen adatott ki, érvénytelennek tekintvén, bitangképen tartatnék le, maga pedig a' vevő példásan büntetették, szükségtelen megjegyezni, hogy valamint a' vevésnél, úgy az eladásnál is e' két pontra kellene vigyázni, hogy az eladni szándékozó, mielőtt a' jószág-eladási engedelméről bizonyítványt nyerne — vagy vásári bíróság, vagy a' hely színén történt vevést mutassa meg, különben ha legbecsületesebb gazdának tartatik is, rendbontónak tekintessék. Még egy nagy baj van hátra! Tisztelem a' nemesi szabadságot, melyben magam is eldődím érdemei után részesülni sze-

renesés vagyok; de mind ezen szerenesének elibe teszem ám a' közbátorságot és polgári jóllétet. Már pedig szomorú tapasztalás szerint, kivált itt alföldön ritka eset, hol a' köznemes, ha nyíltan nem is, legalább közvetve nem részesülne lólopásban, melynek fő okát én abban találok, hogy hazai alkotványunknál fogást a' megyékben járásonként egy fő és egy alszolgabíró, két eskütt 's esendbízostól áll a' tisztviselő kar, ezen tisztviselő urak, többnyire együtt, két vagy legföljebb három, a' járásnak népes helyein laknak — most egy járásnak, mely huszonöt harmincz falvat számlál, valamely helyén megtörtént a' lólopás, a' szegény káros nyomban üldözte a' tolvajt 's elis hajtván egyik szomszéd faluig jól megjegyzi a' tanyát, vagy ben a' faluban a' házat hova nyomozá, segedelmért folyamodik a' helybeli előjárósághoz, ki miután a' szerencsétlen káros előadásából megtudá, hogy azon tanya vagy ház, mely gyanuba vétetett, nemes birtoka, ez egyszerű szavakkal utasítja el az elkeseredett káros: barátom erdej — 's hozz czédulát a' szolgabíró vagy eskütt urtól, vagy ha azokat honn nem találta, keress egy pusztázó legényt, mert nekünk paraszt bíráknak, semmi esetben sem szabad ám a' nemes ember házat vagy tanyáját felkutatnunk! 's így míg a' káros, öt hat, sőt néha több órai utat teszen egy kis czédula-nyerésért, vagy ha véletlenül talált is egy pusztázó legényt, ki különben szinte paraszt, 's annak pénzén készült zsinóros ruhát visel, természetes, hogy az alatt lován odább adtak — annyira tudja pedig leginkább olly nemes, kinek egy rosz viskóján kívül egyebe a' földtekén nincsen, ezen jogát használni, hogy napestig korcsmáz és dözsöl, este azonban várja vendégit, 's jaj a' szegény paraszt bírónak vagy más egyes lakosnak, ha csak kérdezni meri: ugyan miféle ember fordult meg házánál? ez igen nagy baj! melyre azonban hogy a' büntető és javító-rendszer kidolgozására megbízott országos választmány böles figyelmét ki fogja terjeszteni, bizony reményelhetni. Itt gondolom helyén lesz még a' bitangjóságok eddigi kezelésmódjáról és az ellopott lovak közhírré tételéről egy párt szólani. Ugyanis melyik ezélszerűbb: a' bitangságba került lovat eddigi szokás szerint fertály - fél - vagy egész esztendő telve eladni, hol az eladási határidőt tudván a' bitanghasználó, vagy igen lehajtja, vagy azon szemtelenségre is vetemül, hogy a' szegény pára lovat kiéheztetve állítja köz kótya helyére, 's midőn más az illy eleségizott józágot megvenni áttalja, akkor a' kiesigázó tudván, mi baja, bátran veszi meg jó olesón; ha azonban az eladás után rövid, vagy huzamos idő múlva a' káros tudomására jö: hol? 's melyik bitang-vásárban adatott el lova — kénytelen azon csekély árral megelégedni, mely eladott lovaért bejött, 's könnyes szemekkel nézni, mikép bitorolják igaz józágát? — vagy pedig az, ha a' bitangságba került ló, ugy adatnék-ki használatra, hogy a' használó bizonytalan időig, vagyis míg tulajdonosa fel nem ismerte, használja — így a' használó reményben lenne, a' józágának több időig kezeinél leendő maradása felől, 's nem csigázna ki a' szegény párat, a' tulajdonosnak pedig, habár számos év múlva ismerné is fel lovat, legalább öt hat forinttal nem törtenék ki szemét? a' t. cz. közönség itéletére bízom. — Hogy pedig mind az eloroztatott mind pedig bitangságba került józág legnagyobb nyíltsággal tétessék köz hírré, megjegyzésem az: minden esárdában, közönséges korcsmákban, az utasok számára rendelt vendégházakban lenne egy tábla felüggesztendő, melyre üveg alatt, hibátlanul jegyeztetnék föl, mind az elorozt mind a' bitangságba került lovak leírása — hogy így ne csak a' jegyzőkönyvekben heverne a' közhírré tétel — hanem nyilvánosan olvashatná vagy olvastathatná azokat, kinek tetszik, 's így reményem hamarabb jöhetne a' szegény kárvalott tulajdonához, mint eddig. Kertvélesy Imre.

(Jász Kun dolgok.) Közgyűlésünk volt. Nyárutó 9dikén Jász-Berénybe gyűltünk mi jász-kun képviselők öszsze, tanácskozandók a' köző felett; vagy hallgatandók, 's minden bizonynal helyben hagyandók azt, mit gyámsághoz szoktatott saját erőtlenségünk miatt a' tisztikar végzend. Hallgatánk mondom, mert bár nem volt 's nincs példa reá nálunk, hogy egy város képviselőjének jogszzerű szólásszabadsága hatalomszóval korlátoztatott volna: mi még is a' részvétlenség rideg karjaiba dölve ásitozva öljük el a' közőra szánt olly drága időt. Mit akarunk atyámfiai jász-kun képviselők? mi hivatásunk? miért küld a' nép gyűlésre bennünket? miért költjük pénzét? miért viszünk utasításokat? miért ülünk gyűléseken? Bizony bizony mondhatnák nekünk, hogy hűtelen sáfárok, és minden más inkább mint népképviselők vagyunk, 's valljuk is meg, hogy a' gyűléseken megjelenni szokott hallgatóságtól semmiben nem különbözünk. — Pedig érthetni é néma gyermek szavát? És vajjon, mig egy némelly hirlapban helyettünk a' tulzó ingerültség tolmácskodik, mig honn és idegen helyen poharak mellett szür alól bocsátgatjuk az eléguületlenség jeleit, mig gyűlések utáni ebédinken, és öszszejöveteleinkben tartjuk a' böles conferentiákat: mint, 's mint nem kell vala ez vagy ama' tárgynak eldöntetni; mig panaszinkkal — illető első törvényhatóságunkat átugorva, fős. Nádor-főgünk igazságkörnyezte zsámolyánál zörgetünk: vajjon addig nem jobb volna é a' nyilvánosság helyén t. i. közgyűlésünkön — melynek minden kifogáson fölül alkotórészi vagyunk — saját erőnkre támaszkodva, hallatni 's kívíni népünk kívánatit, és orvosoltatni sérelmeit? mondjunk csak egy józan kívánatot, mely be nem töltetett, egy igazságos sérelmet, mely nem orvosoltatott volna! Ha van hiba: — bennünk 's általunk létezik az; mert mi nem vagyunk, vagy legalább eddig nem voltunk a' nép organumai. — Közgyűlésünk vala tehát, 's ott a' kis gyűlések jegyzőkönyve hitelesítése után többek közt ezeket hallottuk: Az ingatlan birtokvétel körül előfordulni szokott szomszedsági jog felett a' hármaskerületekre nézve állandó szabályul elhatároztatott, hogy mivel mind a' törvényhozásnak a' szomszedsági jog megállapításában egyedüli elve a' kényelem (commoditas) mind az 1836: 12 t. cz. hozatalának egyik fő feltétele: tehát a' kényelemszerző szomszedsági jogot olly szoros korlátok közé, hogy t. i. csak a' barázdasok legyenek elsőbbséggel bíró szomszédok, szorítani nem lehetvén; az eladandó birtokok megvételében mind a' 4 határon álló szomszédok — ha mindjárt dűlütakkal választvák is el — előbbvalók más meszszebb álló birtokosaknál; egyébiránt a' vételkori megintés csak a' barázdasokat illetendi. — Fölvétetett fős. grófnak és főbíráknak Kun Szent Miklós városa két rendbeli kérelmei felől véleményt kívánó kegyes leírása. Az érintett kérelemnek a' tisztikar adóztatása és az ujonczozási költségeknek nem a' polgárok, hanem a' köz-felkelési pénztár által leendő fizettetése voltak tárgyai. Az elsőre nézve a' tisztikar nyilvánítja, hogy bár ezen emlékeztethaladó mentességétől önként nem örömet válik-meg, 's neki ezt utódaira — ugy mint vette — átbocsátani kötelessége; mindazáltal, minthogy ezen mentesség ügyében a' tisztikarnak máre egy alázatos nyilatkozása van a' főghnél, magát e' részben ő fönsége kegy. elhatározása alá veti. A' másodikra neheztelését nyilvánítja a' gyülekezet, mert nem foghatja-meg: micsoda sérelmet okozhatott e' csekély költségnek lakosokrai vetése azon városban, mely a' hirlapokban fenyven hirdeté, hogy a' kívánt ujoncz-

*) Köznemes nevezet alatt szabad legyen érteni nemcsak az urbéri telken lakó bocskoros nemesnek gúnyoltakat, hanem azon nemes urakat is, kik tulajdon szabad telkükön laknak ugyan, de amazokat, sem miveltségi tekintetben, sem szellemileg felől nem mulják, — ha csak még hátrább nem állnak azoknál. A' közlö.

menyiséget két nap alatt kiállította, mire tehát nehezen kellett több költség, mint mennyit egy jó sorsu birtokos sorshuzás-érhette fijaért másnak fizetendett; de meg ezen költségkivetést a' hármak kerületek községei úgy értették, hogy csupán azon költségek vettethetnek-ki a' lakosokra, mellyeket a' község pénztára nem viselhet gyöngye erejéhez képest s' minthogy vagynak községek, mellyek jól gazdálkodva, kivetést nem tettek, ezekről Nádor ő fonsége alázatos felírás által tudósítani rendeltetik. Feszült figyelemmel hallgatók fons. Nádorunknak egy másik kegy. leiratát, mellyben a' megürrült alkaptányságrai kinevezés kétségtelen jogát velünk megosztani oly módon kegyeskedék: hogy a' köz bizodalmat leginkább bíró egyedek nevei a' kerületek által ő fonségének fölterjesztessenek. Mondhatom, nagy volt az öröm, mellyet a' fonséges főhatalom fonsugárainak reánk illy módoni kiterjesztése okozott. — Felolvasás után nádori fő kapitányunk ő nagysága felszólította a' kerületeket, hogy mivel a' fölterjesztendő egyedek választásának a' tisztikar és városok képviselői által kell történni: jelentsék-ki, milly módon akarnak a' nyert kegyelmet használni? — Nyilatkozás helyett a' tisztikar szerénységéből, a' képviselők — bár soknak a' szavazás általi választásra (mint saját maguktól hallám) világos utasításuk volt, — batoratlanságból vagy részvétlenségéből, nem tudom? — mélyen hallgatának. Mellyet látván elnök ő nsga, indítványozá: hogy minden főbb tiszt neve küldessék-föl. Ismét hallgatás. Qui tacet consentire videtur s' így a' három kerületi kapitány, főjegyző, főpénztárnok, számvető, nádori bírak legidősbike s' a' főügyvéd mindnyájan érdemdús tisztviselők fölterjesztének. Helyesen történt e' ez vagy nem? ezt akar é fonséges hercegünk kegyelmes ajánlatával eszközölni? megegyezének-e, vagy meg valának é a' tisztikar s' községek képviselői e' módban mint czélszerűben nyugodva? feszegetni nem czélom, csak azt mondom: hogy a' közbizodalom illy móddal nyilvánítva nem levén, sem fonséges Nádorunk kegy. kinevezésének általa kívánt alapot nem nyújthatánk, sem községünk a' nyújtott kegyelmet nem használhatták; mert hiszen, ha soha senkit sem terjeszténk vala is föl, s' fons. Nádorunk közülünk akarna választani: a' fölterjesztettek kivül mást aligha nevezhetne. Pedig az már csak nem lehet, hogy a' fölterjesztettek mindnyájan egyen-mértékben bírnák a' közbizodalmat s' mindenben egyenlő érdemük s' alkalmasok volnának! Véleményem szerint a' kegy. leírás a' községek és tisztikar összes szavazata által többséget nyert legfőbb is 3 egyednek — bár ez benne nyilvánosan kitéve nincs, de az illy fölterjesztések természetéből s' mindenütti divatából önként foly — fölterjesztését kívánta, no de jól van az így is. Azonban a' fölterjesztettek mindnyájan olyanok, kik diszei leendnek e' hivatalnak, s' köztük a' kerületek által tett sorozás szerint úgy hiszem első helyen áll I. J. n. kun kapitány, és méltán, mert életét igen ifju korától fogva folyton a' közfőra szentelve mint tisztviselőnek, mint két országgyűlésen volt követnek, hol szerzett érdemei jutalmát, a' nemzet bizodalmat bírja, — törvényességét, fáradságtalan buzgalmu szorgalmát, ritka miveltségű észtehetséget nemcsak a' hármak kerület őszinte szeretete s' vonzódása, de országszerete több megye s' egy népes egyházkerület tisztelő bizodalma is tanúsítják. Azonban I. ezek hirdetésére nem szorulván, közlő a' bocsánatot kér, hogy buzgó ragaszkodásától s' tiszteletből indítatva e' kitérést tevő. Felolvastattak továbbá a' kerületi kapitányok tudósításai az idej termések felől, s' mindegyikben — fájdalom! a' nagy szükségét értvén-meg méltán aggódhatunk a' bekövetkezhető inség miatt. Most eny nyit, jövő levelemben többel szolgálok, sőt ha a' t. szerkesztőségnek tetszeni fog, a' Jász-Kunok belételeiről is némely közléseket adni édes kötelességül veszem. *) K. S.

A' losonczyi hely. evang. Lyceum előjáróji közhírré teszik: hogy ezen Lyceumban az iskolai esztendő, a' hely körülményeinél fogva, jövő évben, és így a' köv. 1842-ben is September 15dik napján veendi kezdetét; az alumneumi tartás helyett pedig készpénz fizetés levén rendelve, abban 50. ifju 30 vezftjával fog részesülni. Losoncz aug. 24kén. Horváth Ferencz cons. jegyző s. k.

Spanyolország.

(Narvaez ügye a' tanácsban. Elegy.) Azon választmány, mellyre Narvaez Párisból irt levele véleményadás végett bizatva volt, köv. indítványt tett a' cortestanácsban iránta: „A' levél sértő kifejezései miatt, és mivel Narvaez csupán esküjét tevő-é, s' őt nap mulva tüstint szabadsággal utazott el, következőleg biztosan hihetni, miszerint ő hűtlenségi mozgalmakhoz szít inkább, mint a' nemzet valódi érdekeihez, tehát őt, mint nem bücsületes spanyolt a' tanács sem feleletre nem méltathatja, sem tagjának nem ismérheti el többé, hanem ezennel nyilvánítja: 1) hogy a' Párisból kapott közleményt parlament-szerűtlennek s' nemzetiségelleninek tekinti; 2) hogy don Francisco Narvaez nem viselhet tanácsosi méltóságot; 3) hogy a' kormány értesítenni fog e' végzésről, hivatalos lapban eszközölné nyilvánítás végett.“ E' végzés vitatása a' tanácsban menend véghez. — Több helyen hívek, miszerint a' testország egy részének fölmozgatása nyílt ellenszegülésre fog szolgáltatni alkalmat; ez azonban nem történt-meg eddig, s' úgy látszik, hogy a' katonaság engedni kíván a' szükségnek. — A' jelen cortes tagjai olly csekély számmal jelennek meg az üléseken, hogy semmi tárgyat nem bocsáthatnak szavazás alá, ámbár a' vitatás több érdekes tárgyra nézve be van már végezve. — Lafuente hírlapszerkesztőt Prim és Ametler követek durva sérelmekkel illették, mivel párbajra szólításukat nem fogadá-el. Ezen ügy a' cortes előtt fog eldőlni, s' hihetőleg nem igen kedvezőleg a' szerkesztőre nézve, mert a' lovagias szellemű spanyolok a' párviadalt fölvilágosultságuk daczára is pártolják. —

Anglia

(Uj peerek. Amerikába hajóhadat szándék küldeni. Elegy.) A' királyné által legközelebb peerekké nevezettek: Surrey gr., Maltravers név alatt, Stairs tábornok, Kenmare gr., Belfast gr., Barham I. Campou viscount, Segrave I., Hussey Vivian s' Brooke Parnell. E' kinevezések s' Cunliffes Lister halála kö-

*) Szives bizodalommal olvadjuk.

A' szerk.

vetkezében 4 uj választás szükségesül az alsóház számára. A' tory Standard igen neheztel e' peerevezések miatt, azért a' királyné iránti minden tisztelete mellett is igen gáncsolja jószívűségét, mellyel fogvást a' whigek minden szerénytelen követelésit teljesíti. — Aug. 13kán hire terjedt a' cityben, miszerint legközelebb 15 hadihajó eresztendi-meg vitorlát Washington felé, s' azon esetre, ha M. Leod szabadon nem bocsátatnék, az angol követet tüstint fődöztre veendi és az ellenségeskedést meg fogja kezdeni az egyesült szabad tartományok ellen. E' hir azonban hihetőleg nem elég alapos, ámbár egyébiránt a' két hatalom közti komolyabb meghasonlás nem épen lehetlen. Annyi bizonyos, hogy a' hajógyárakban napról napra emelkedik a' munkásság, s' a' kormány különösen a' gözös hajóhadat törekszik lehetőségig szaporítani. A' mint egy hajót vízre csusztatnak, tüstint egészen föl is fegyverzik, s' helyét mással töltik-be. Woolwichban 3 év előtt fö nőtt a' hajógyár udvarán s' itt a' gályarabok csak álgugolyókat tisztogattak, hogy épen meg ne unják magozzák magokat. E' gyárban most egyszerre öt uj hajón dolgoznak, s' e' mellett több javítás is van munkában. Sőt újabb hajógyárakat és raktárakat is építenek, s' az iszonyu gözműgyárakban sok száz ember éjjel nappal dolgozik. Mind ez oda mutat, hogy a' kormány rendkívüli fokozatra törekszik emelni haderejét. — A' felsőházi választóliratot a' trónbeszédre Spencer gróf, előbb Althorp I., indítványozandja és Clauricarde marq. fogja támogatni. A' ns lord minden párt előtt nagy tiszteletet vitt ki magának, s' azért kétszeresen örvendetes, hogy a' mostani komoly viszonyok közt ismét viszsza lép a' nyilvános pályára, mellyen huzamosb idő óta nem igen mutatkozott. — Az özvegy királyné a' jövő telet nem Maltában, hanem Angliában fogja eltölteni. — Wellington hg. aug. 23ikán nagy ünnepi lakomát adand a' rokonelvi peerekeknek. — Birmingham vidékin zavargás úte-ki a' dolgozók közt. A' hilstoni szénégetők öszszecsopotulván díjzugtatást követeltek s' Dudleybe vonultak, hol dolgozó társaikat is szövetkezésre bírták. Birminghamból egy vasas csapatot küldöttek elszélljesztetésekre. —

Franciaország.

(A' toulousei nemzetörség fegyvereit kiadta. Elegy.) Paris aug. 16kán: „A' toulousei uj hatóság aug. 12kén hivatalosan jelenté, miszerint az ottani nemzetörség majd minden fegyvereit vonakodás nélkül kiadta, mire a' toulousei lapok azt jegyzik meg, hogy a' nemzetörség fele teljesíté csak e' hatósági parancsot, a' másik rész pedig határozottan vonakodik fegyvereit kiadni. — Gasse, toulousei hatóságtszint minden francia ügyvédet fölszólított annak bebizonyítására, hogy a' kormány toulousei bánásmódja tökéletesen jogszerű volt. Aug. 12én éjjel Bordeauxban, a' hatósági tanács adó ügyében tett határozata miatt zavargás támadt. Több helyen népesportozatok alakultak, s' néhány hatósági tiszt háza előtt macskazenét csináltak, és az ablakokat bezúrták. A' fegyveres erő megjelenése azonban csakhamar elriasztá a' rakonozatlankodókat; de másnap este a' zavargás megújult. — Aug. 14kén Hugon hajóvezér hadsapatja Algirből Toulon előtt vette horgonyt, s' beszélék, hogy a' hajók egy részét a' kormány lefegyverezteteti. — Algiri hírek szerint Abdelkader ereje csökkenni kezd, mert párhiveinek nagy része napról napra inkább kezdni unni a' háborút, főképp, mióta a' francziák irtó rendszert követnek, s' a' makacsul ellenszegülők vetésit megsemitik és nyájakat elhajtják. —

Külföldi elegyhír.

Romai levél szerint aug. 5rül egy Maltából Anconába jött angol hajón 4 matróz epemirigyben halt meg, s' a' többi legénységen is hasonló körjelenség mutatkozik. Az anconai hatóság nem bocsátotta kikötőjébe e' hajót, hanem kíséret mellett a' velencei vesztegintézetbe küldötte. — A' hannoverai király nyilatkozványának annyi haszna van, hogy a' nép szemét jobban felnyitotta s' már most jobban átlátja alkotmányos állapotja siralmas létét. — Berlinbe több török tiszt ment hadtudományt tanulni. — M. Ali fíja Said bey és Sami bey már voltak udvarlásan a' szultánnál, hol azon ígéretet kapták, hogy az egyiptusi adó 60,000 erszenyre (3 millió pft.) szállítatik. — A' zendülés Kreta szigetén egészen lecsilapult, és a' lakosok meghódoltak a' szultánnak. — Hir szerint Auckland lordot vissza akarja hini a' londoni igazgatóság, mivel az afghanistani háboru által töménytelen költségbe keverte az indiai társaságot. — Detroit éjszakamerikai püspököt a' pápa Romába hívatta, és mivel ez püspökségéről le nem akart mondani, az inquisitio börtönébe záratta. E' dolog már a' középonti hatóság elibe van terjesztve, s' a' mint tartják, Tyler elnök kérdést támaszt a' pápánál azért, hogy egy amerikai polgárt olly egyházi dologért vettetett fogásba, melly az egyesült státusok birtokában történt. Ez esemény itt még nagyobb figyelmet gerjeszt, mint M' Leod ügye. — Kölnben néhány fiatal ember Thiersnek éjzenét akart adni Arndt ezen dalával: Was ist des Deutschen Vaterland? és Becker isméretea rajnai énekével; először azonban jónak látták ez iránt a' rendőrséget megtudakozni, melly azt mondá, hogy az éjzenét nem akadályoztathatja ugyan, de mégis több okbul szeretné ha elmaradna, s' így azután el is maradt. Thiers ezután Weimart és a' jenai s' auerstadti csatasíkot látogató meg. — Az aargau nagy tanács kolostor-iránti határozatának megvizsgálására 7 személyből álló biztosságot neveztek ki a' schweizi nagygyűlés. — A' washingtoni középponti hatóság 12 millió dollárnyi státuskölcsönt kötött. —

Milos hg aug. 15kén volt udvarlásan Schönbrunnban a' felségnél. — Rezsid b. még nem ment Parisba követségbe, és nem is igen sok kedve van menni, mivel Valida szultánné hathatós munkálkodása következtiben, Riza b. ki most minden mindenkben, veszteui kezdi a' szultán kegyét, és nagyon hihető, hogy Rezsid ujra kormányra jutand. — Jul. 29re viradón Smyrnában tűz támadt, melly a' város nagyobb részit hamuvá változtatta. Mint beszélék 10ezer ház égett meg; a' kárt 60 millió török piasterre becsülik. A' kárvallottak fölsegállításra már aláírási iv is van nyitva, és a' szultán 150ezer piastert, és 20ezer kila lisztet küldött a' károsultaknak. —